

KAÇAN KURTULMAZ

YAĞMUR TUNALI

Kaçan kurtulmaz

A. Yağmur Tunalı

Gazetecilik, kamuoyu araştırmacılığı ve ilim adamlığının ortak özelliği objektiflik ve gerçeğliğe bağlı kalmaktır. Elbette, herkes gibi onların da bir tarafa meyilleri olabilir. Yalnız, işlerinde, sadece politik bakımdan değil, her türden şahsi temayüllerine uyararak, temkini, ölçüyü, hak terazisini, soğukkanlı bakışı bırakamazlar. Şimdi kamuoyunun önüne çıkan bu üç meslek mensubu içinde böyle bakan, böyle davranan, makul bulacağınız isim büyüteçle arasanız zor bulunur hâle geldiyse düşünmek lazımdır. Bu insanlar, bugün böyle, yarın tersini söyleyen siyasete, güneşe ayarlı ayçiçeği tavrıyla yöneliyorlar ve sözcülüğünü de değil, borazanlığını ediyorlarsa burada hakikatten bahsedemezsiniz.

“Siyasetçinin rakibi siyasetçidir” demiştim. Bu doğruyu söylemekle kalamayız. Uygulamalara bakınca görüyoruz ki bambaşka bir kurgunun içindeyiz. Siyasetçilerin karşısında oyuncular değil, tribün alkışçısı isimler var. Yıllardır böyle. O hâlde bunlarla siyasi rakip gibi konuşanlara da bakacağız. Onlar, en az onlar kadar kabahatlidir. Karşınıza, siyasi parti savunucusu ve siyasetçi olarak, hem de hem savcı, hem hâkim edasıyla gazeteci, akademisyen ve piar elemanı oturtuluyor ve siz itiraz etmiyorsanız problemin büyüğü sizdedir. Karşınıza partiliden partili, vekâlet ve vesayet temsilcisi gibi çıkanlarla rakip gibi siyaset konuşamazsınız. Gazeteci sorar, ilim adamı yorumlar, kamuoyu araştırmacısı veriler üzerinden konuşur. Sizin siyasi rakibiniz gibi konuşamazlar.

Ben, bizim medyamızda, aydınlarımız arasında bunları söyleyerek, o “eleman”lara “Siyaset konuşurken de kendi alanından ve kendin gibi konuş!” diyenleri ve kararlılığıyla ekranı dar edenleri duymuyorum. İlgili televizyona hitaben oturum yöneticisine, “Benim karşıma siyasetçi getirin!” diyenleri duymuyorum. Bu hakikat çağrısıyla tartışma programlarını terkedendenleri görmüyorum. Kendilerini, hiçbir sorumluluğu olmayan vekâlet savaşçısı dar bir kadronun elemanlarına dövdürüyorlar. Gördüğüm budur.

Sahibinin sesi, her söylenene itiraz eden ve konuşurmeyen görevlilerin tavırlarına razı olan siyasetçi ve aydınlardan bahsediyorum. Bu savunma psikolojisine mahkûm hâlleri anlaşılır şey değildir. Sanki memleketi yirmi yılda bu hâle getirenler onlar. Hem suçlu, hem güçlü tavrı sergileyen yüzsüzlüğe yüz veriyor, tepelerine çıkarıyorlar. Anlaşılmaz bir mahcubiyet ve çekingen bir büzülüş içindeler. Bir iletişimci sıfatıyla söylüyorum: Halk onun için onlara tam inanmıyor. İktidar Partisi, döküm döküm dökülürken bu çok yönlü algı bombardımanıya bunun için yerinde duruyor. Nereden bakarsanız bakın, burada hakikatin zerresi kalır mı?

“Sor da göreyim!”

Memleket yangın yeri. Konuş da göreyim! Memleketin gazetecileri Cumhurbaşkanı’na soru soramıyorlar. “Dün Sisi için, Esad için dediklerinizin şimdi tam tersini söylerken değişen ne? Bu tavırlarınızla Türkiye’nin çok şey kaybettiği konuşuldu. Şimdi, hangi kayıpları geri alabilecek?” diyemiyorlar. Bu ve benzeri soruları soracak bir ortam yok. Her taraf tutulmuş hâlde. Ancak çok dar bir alanda bunlar konuşulabiliyor. O dar alan da kontrol altında. Düşünme de yok, düşünce ve ifade hürriyeti de.

Bu yazı için bilgisayar başına geçeceğim sırada, Habertürk’te yayın kesildi ve İletişim Başkanı’nın konuşmasına bağlandı. “Herhâlde önemli bir şey var” dedim. Kulak kesildim, bir sempozyumda konuşuyordu. Duyduklarım karşısında ağız açık kaldı: Haber değeri bile olmayan ancak bir partilinin yapacağı sıradan bir siyasi açıklamaydı. Düz propagandaydı ve muhalefete saldırıyordu. Evet saldırıyordu. Hâlimize yana yana düşündüm: Herhangi bir bürokratın böyle bir siyasi bildiri sunması ve muhalefete ağza alınmaz sözler etmesi olacak iş değildir. İşleri tamamen rayından

çıkaran bir kargaşa ikliminin ateşini körükler. Roller karışır.

Herkesin aynı sufleyi aldığı yerde hayat olmaz; oyun bile olmaz! Hakikat kaybının resmi böyle yüzlercedir. İstenen buysa, işte herkes o tek şahsa, o tek ağza, o tek dile, o tek merkeze bağlı hareket etmeye devam ediyor. **Sisi**'nin elinin üstüne el konulmasından sonra artık tek dörtleme(rabia)nin bu saydıklarım olduğu da tam manasıyla netleşti. Sonuçları da ortada.

Oldu olacak söyleyeyim

Cumhurbaşkanı gün boyu ekranlarda. Başka bir ülke vatandaşı arkadaşım, "*Birinci işi konuşmak olan bir Cumhurbaşkanı var*" deyince çok utanmıştım. Onun konuşmaları gün yirmi dört saat veriliyor. Bakanlarınki veriliyor, bazı bürokratlarınki veriliyor. Hepsi de kendileri dışındaki oluşumlara karşı ağza alınmaz sözler edebiliyorlar. Demokrasi, hak hukuk, hak getire. Onlara her şey serbest, başkalarına "*Yandım!*" demek bile dezenformasyon ve halkı kışkırtma sayılabiliyorsa bu keyfilikte neyi konuşuyoruz? Böyle bir ülkede hakikatten bahsedebilir misiniz?

Buradan ancak anarşi doğar. Hâlbuki kültür, yaşananlar ve onları düzenleyen kurallar ve değerlerdir. Hep söylüyorum, bu kuralsızlıkla kültür yıkıcılığı değer bırakmaz, nitekim bırakmıyor. Düşünün, gecenin zifirî karanlığında gün ortasını yaşıyoruz nutku atan ve çılgınca alkışlananların yaşadığı bir toplum hâline geldikse, hakikat hakikaten kaybolmuştur.

Bunları demekle kalamıyorum. İçimin yangınını dökmek ihtiyacındayım. Yöneticilerimiz ve gücü ele geçirenler, kendilerinde konulmuş kanunlara uymama hakkını buluyorlar. Seçim kazanacağını düşünen ve anlayan, kafasındaki düzenin parçalarını uygulamaya girişiyor. Her tür suçun, yanlışın sandıkta temizleneceği gibi görülmemiş bir kural koyuyor. Anayasa'yı dinlemeyen, istediği şekilde ihlal eden politikacı, girdiği seçimi yaptıklarını *ibrâ*(kabul ve aklama) *oylaması* için *referandum* kabul ediyor ve halkın kendisine *keyfi hareket ruhsatı* verdiğini düşünerek rahatlıyor. Yıllar yılı kanun nizam tanımamak tekrarlanınca, bu durum normal kabul edilir hâle geliyor.

Haber bültenleri, bu keyfiliğe kapılan siyasetçiler yüzünden kırmızı nokta konacak hâle geldi. Geçenlerde bir arkadaşşıma programların başına konan yaş kodları, özellikle haberler ve tartışma programları için yetmez dedim. "*Genel ahlaka aykırı unsurlar içerebilir!*" ikazını ilave etmek gerektiğini konuştuk.

Okumuşların, gücü verdiklerimizi kontrol etmek ve kurallara uygun hareket etmelerini gözlemek, birinci dereceden vazifeleridir. Hükümet edenlerin yoldan çıkmaları, ancak kıyasıya eleştirmekle önlenemez. Yoksa şimdi olduğu gibi kafalarının dikine giderek, *nass* diyerek, dine türlü bühtanlar ederek, dünyayı tersine çevirecek işlere girişir ve ülkeyi batağa çekmeye devam ederler. İyi niyetle bile cehalet yıkım getirirken bu inadın mahkûm edilmemesi de hakikat kaybının sonucudur.

Parselli güç

Tekliğe rağmen, devletin içinde bir kaç devlet ve hükümet var gibi. Bu paradoksa lütfen dikkat! Kimin ne dediği belli değil. Bir dağınıklık ve dağılma gözleniyor. 20 yıllık dönemin ideolojik kurgusu çöktü. Vadettiklerini gerçekleştiremedikleri açık. Bozulma da açık. Din üzerinden siyaset, görülmemiş gücü kullandığı hâlde başarısız bir proje olarak hayal kırıklığı yarattı. Bu da hakikat kaybını hızlandırdı.

Yaşadığımız olağanüstü bir dönem ve rejimdir. Ne yaşadığımızı anlayacağız. Yaratıcı ve cesur olmak gerekiyor. Radikal bir çerçeve sunmak gerekiyor. Yalan söylemeyecek, aldatmayacak birileri memleketin fabrika ayarlarını kontrol edecek. Toplumun kendini dönüştürme iradesini uyandıracak.

Bu bir tarihi uzlaşma getirebilir. Çok partili bir ittifakı bunun için önemsemek lazım.

Türkiye bu bataktan ancak açık koalisyon kültürüyle çıkar. Kapalı koalisyonlar dönemi bitmelidir. Şimdiki rejim, çok adamın, çok grubun, gücü, imkânları hem de sorumsuzca kullandığı bir rejimdir ve çok ortaklı koalisyondur. Bunu hiç konuşmuyoruz. Açık koalisyonların hukuku vardır. Bu yaşadığımız örtülü koalisyonların hukuku yoktur. *Paralel devlet* tabirini hatırlayın! Oraya örtülü koalisyonlarla geldik. 2015'te halkın koalisyon için verdiği oy çöpe atılmasaydı, belki de 7 yılda yaşadığımız felaketlerin çoğu yaşanmayacaktı.

Dibin dibi vardır

Hakikat kaybı yazılarıma bu haftadan sonra ara vereceğim. Yine diyeceklerimi diyeceğim: Te'vil ederek, problemlerden kaçarak, olanı görmezlikten gelerek yol yürüyeceksek, -Hak saklasın!- çöktüğümüz dibin de dibi vardır. Mevcut durumu, koşar adım uçurumu kabullenmeye yardım etmekten vazgeçmediğimizi gösterir. Sakınma gayretiyle dostlarının, yakınlarının, eteğinden çekenlerimiz çok. Bir yarısı böyle bir endişeyle ne kendilerini, ne dostlarını koruyorlar. Diğer yarının "*kullanma*" alanına dâhil oluyor ve hakikate yanaşmıyor, hakikat yıkıcıları için alanı boşaltıyorlar.

Diyeceğim o ki, olan biten bu kadar açıkken "*Öyle deme!*" diyenlerin ülkeyi sakınma duygularında problem var. Düşünmüyorlar. Ya korkuyorlar, ya da bir kişiye ve dediklerine *götürü usul bağlanmanın hipnoz ve illüzyonu* içindeler. Bir tuhaf tezat daha var ki gel de anla! Bu insanların çoğu yaşananlardan şikâyet ediyorlar. Şikâyet ettiklerinin çoğunu kendileri de yapıyorlar. Mesela, kurallara uymamak için kaçış yolları düşünmek ve hile aramak yaygın bir örnek. Bu durum dalga dalga piramidin tepesine kadar kartopu gibi büyüyerek çıkıyor. Tepedekiler bu ahlaksızlıktan besleniyorlar. Sosyologlarımızdan, tez zamanda, bu cümleleri söyleten toplum yapısı ve yaratılan ortamı her yönüyle tahlil eden çalışmalar bekleyeceğiz.

Biz bu ahlakta olduğumuz için bu hâldeyiz. Başımıza geçenler de bunu biliyor, hovardaca kullanıyor ve ensemizde boza pişirmeye devam ediyorlar. "*Biz düzelmeden memleket düzelmez!*" dediğinizde yüzlerde bir ekşime görüyorsunuz. Kimse düzelmeye yanaşmıyorsa, bu yol nereye gider? Memlekette kazılmadık ve hazinesi yağmalanmadık yer kalmadı diyenlerin sözü -affedersiniz- gargaraya getiriliyor, sesi boğuluyorsa hakikatten bahsedebilir misiniz?

Yine **Edmond Rostand**'ın *Syrano*'ya söylediği o nakarat dilime düştü: "*İstemem! Eksik olsun!*"